

Meer gemeentegeld voor
veiligheid en economische
zaken, minder voor bijstand
en onderwijs

08

Wouter Jonkers

Publicatiedatum CBS-website: 7 april 2008

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2005 en eindigend in 2006
2003/'04–2005/'06	= oogstjaar, boekjaar enz., 2003/'04 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

tweede helft van 2008:

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

Meer gemeentegeld voor veiligheid en economische zaken, minder voor bijstand en onderwijs

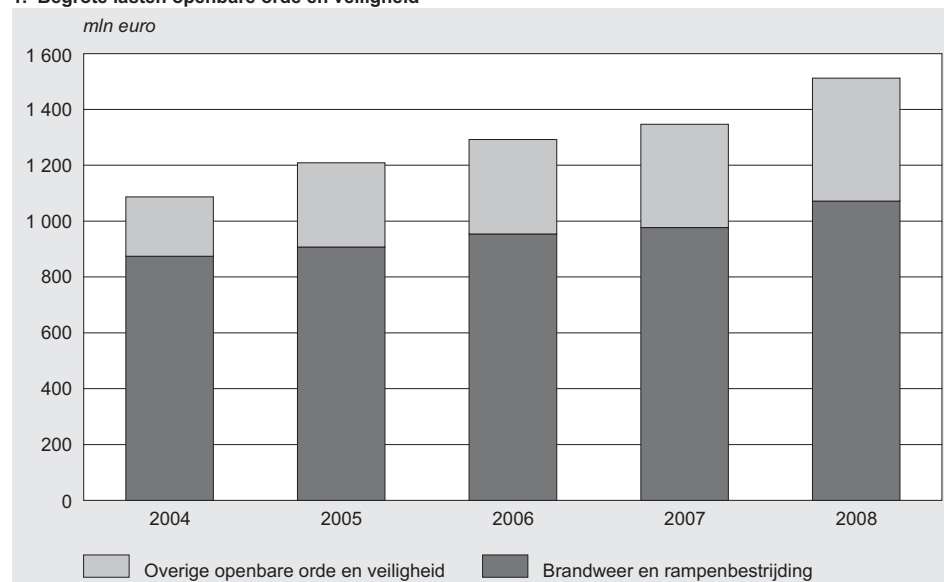
Gemeenten trekken dit jaar meer geld uit voor veiligheid en economische zaken. Zij verwachten minder kwijt te zijn aan bijstandsverlening en onderwijs. Dat blijkt uit de gemeentebegrotingen van 2008.

Meer geld voor openbare orde en veiligheid

De begrote gemeentelijke lasten voor openbare orde en veiligheid groeien in 2008 met twaalf procent tot 1,5 miljard euro. Het grootste deel van dit bedrag (bijna 1,1 miljard) gaat naar de brandweer en de rampenbestrijding. De resterende 440 miljoen euro wordt onder meer besteed aan stadswachten, de opsporing en ruiming van explosieven, de dierenbescherming, het reddingwezen en Bureau Halt.

De politie komt niet voor in de gemeentebegrotingen. Sinds 1993 bestaat er geen gemeentepolitie meer; de politie is nu opgedeeld in het Korps Landelijke Politiediensten en 25 regiokorpsen en wordt door het Rijk gefinancierd.

1. Begrote lasten openbare orde en veiligheid

Lasten economische zaken stijgen

De lasten voor economische zaken stijgen met bijna zeven procent tot 792 miljoen euro. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de gemeente Rotterdam 42 miljoen euro meer begroot voor industrie. Dit hangt samen met de aanleg van de Tweede Maasvlakte en het Pact op Zuid, een programma om achterstanden in Rotterdam-Zuid in te lopen. De gebiedsontwikkeling van de A15-zone is een onderdeel van dit programma. Volgens de gemeente is dit een aantrekkelijk gebied voor nieuwe bedrijven.

Afname lasten bijstandsverlening

De geraamde lasten nemen in 2008 met bijna zes procent af tot 5 miljard euro¹⁾. De begrote lasten voor bijstandsverlening nemen al af vanaf 2006. Dit is het gevolg van

¹⁾ Hieronder valt niet alleen het inkomensdeel van de Wet Werk en Bijstand, maar ook het bijstandsbesluit zelfstandigen.

enerzijds de hoogconjunctuur vanaf 2004 en anderzijds de invoering van de Wet Werk en Bijstand.

Met ingang van 1 januari 2004 is de Wet Werk en Bijstand (WWB) van kracht. Met de komst van deze nieuwe wet is de financieringswijze van de bijstand veranderd. De WWB biedt de gemeenten de mogelijkheid een eigen beleid te ontwikkelen op het terrein van reïntegratie, sociale activering en bijstandsuitkeringen. Uitgangspunt is dat gemeenten beloond moeten worden als bijstandsgerechtigden op de arbeidsmarkt reïntegreren. Het Rijk stelt daarvoor een tweeledig budget beschikbaar, dat bestaat uit een werkdeel en een inkomensdeel. Het werkdeel is geormerkt en dient te worden besteed aan reïntegratietrajecten. Het inkomensdeel is bestemd voor bijstandsuitkeringen aan huishoudens. Gemeenten mogen het inkomensdeel dat aan het einde van het jaar niet besteed is, toevoegen aan hun algemene middelen. Op deze manier hebben zij een financiële prikkel om bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen. Daarnaast is een bijstandsgerechtigde sinds de invoering van de WWB verplicht algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden. Dat is een verzwarende verplichting ten opzichte van de Algemene Bijstandswet (ABW) die gold tot 2004, waarin gesproken werd over passende arbeid. Bijstandsgerechtigden kunnen nu dus verplicht worden een baan aan te nemen die niet aansluit op hun opleiding en/of werkervaring.

De derde belangrijke verandering ten opzichte van de ABW is dat sinds 1 januari 2004 iedereen met een bijstandsuitkering een sollicitatieplicht heeft. Ook degenen die ouder zijn dan 57,5 jaar en alleenstaande ouders met kinderen jonger dan vijf jaar moeten solliciteren. Onder de ABW was dat nog niet zo.

De gemeente kan besluiten dat iemand tijdelijk niet hoeft te werken als diegene gezien zijn persoonlijke omstandigheden en de situatie op de arbeidsmarkt vrijwel geen kans maakt op een baan of er dringende redenen zijn voor alleenstaande ouders om zelf voor de kinderen te zorgen. Onder de ABW declareerden gemeenten een groot deel van de bijstandskosten bij het Rijk en bestond er dus geen directe financiële prikkel bij gemeenten om het aantal bijstandsgerechtigden te verminderen.

De afname is vooral groot in de grote steden. De gemiddelde lasten per inwoner in de vier grootste steden – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht – bedragen 710 euro. Dat is bijna negen procent minder dan vorig jaar. In Utrecht namen de lasten per inwoner zelfs met bijna twintig procent af. Utrecht verwacht het aantal bijstandsgerechtigden in 2008 te kunnen terugdringen tot 7000. In 2006 had deze gemeente nog ruim 9 000 bijstandsgerechtigden.

Tabel 1
Begrote lasten per inwoner voor bijstandsverlening in de vier grote steden, 2007 en 2008

Gemeente	Jaar		
	2008	2007	mutatie
	<i>euro/inw.</i>		<i>%</i>
Utrecht	359	449	-19,9
Amsterdam	738	843	-12,4
's-Gravenhage	622	679	-8,4
Rotterdam	924	938	-1,5

Ook de overige 100 duizend-plus gemeenten ramen veel minder lasten voor bijstandsverlening. Deze gemeenten ramen, met gemiddeld 389 euro, tien procent minder dan vorig jaar. In de kleine en middelgrote gemeenten bleven de lasten per inwoner vrijwel constant.

Tabel 2
Begrote lasten per inwoner voor bijstandsverlening per grootteklasse, 2007 en 2008

Grootteklasse (aantal inwoners)	Jaar		
	2008	2007	mutatie
	<i>euro/inw.</i>		%
Meer dan 250 duizend	710	777	-8,7
100 duizend tot 250 duizend	389	432	-10,0
20 duizend tot 100 duizend	229	230	-0,3
Minder dan 20 duizend	140	141	-0,3

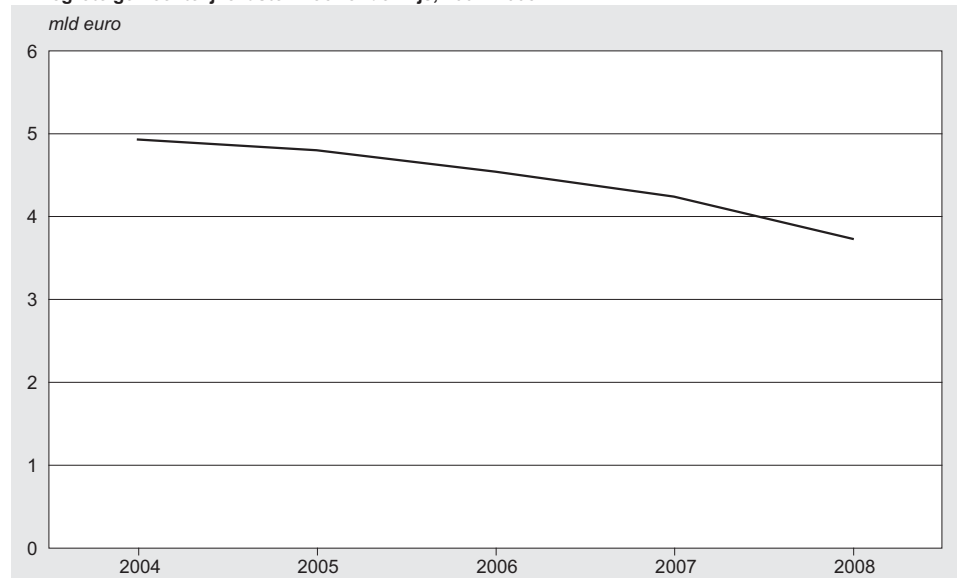
Hoge lasten bijstandsverlening in grote steden en in Limburg en Groningen

Met 924 euro gemiddeld heeft Rotterdam de hoogste lasten per inwoner. Van de 25 gemeenten met de hoogste gemiddelde lasten ligt bijna de helft in Limburg of Groningen. Dit zijn gemeenten waarin veel bijstandsgerechtigden wonen.

Tabel 3
Top-25 van gemeenten met hoge begrote lasten per inwoner voor bijstandsverlening, 2008

Gemeente	Euro/inw
Rotterdam	924
Amsterdam	738
Groningen	650
Arnhem	631
Leeuwarden	622
's-Gravenhage	622
Heerlen	582
Winschoten	567
Dordrecht	562
Brunssum	535
Nijmegen	520
Enschede	517
Almelo	513
Schiedam	489
Delft	474
Kerkrade	464
Maastricht	462
Vlissingen	462
Delfzijl	456
Vaals	451
Reiderland	446
Vlaardingen	433
Roermond	431
Leiden	428
Eindhoven	422

2. Begrote gemeentelijke lasten voor onderwijs, 2004-2008

Minder lasten onderwijs

De begrote gemeentelijke lasten voor onderwijs bedragen 3,7 miljard euro. Dat is 1,2 miljard minder dan vier jaar geleden. De afname wordt veroorzaakt door de verzelfstandiging van scholen in het openbaar onderwijs in steeds meer gemeenten.

Gemeenten gaan er steeds meer toe over om het Bevoegd Gezag af te stoten. Zij hebben liever niet twee petten op. Daarnaast hebben scholen door de invoering van lumpsumfinanciering in het basisonderwijs een financiële prikkel gekregen om te fuseren met scholen uit de buurt. Daardoor moet vaak over gemeentegrenzen heen gekeken worden met als gevolg dat veel scholen moeten verzelfstandigen.